

Yıl/Year: 4, Sayı/Issue: 8, Mayıs/May, 2023, s. 19-32

Yayın Geliř Tarihi / Article Arrival Date

Yayın Geliř Tarihi:25-04-2023

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date

Yayımlanma Tarihi:21-05-2023

ISSN: 2757-6000

Mehmet YILDIZ

Milli Eğitim Bakanlığı
mehmetyildiz2385@gmail.com

Mehmet YENİ

Milli Eğitim Bakanlığı
mehmetyeni12@gmail.com

Mehmet Zeki ATAŐ

Milli Eğitim Bakanlığı
mzekiatas@gmail.com

İbrahim Halil ÇELİK

Milli Eğitim Bakanlığı
santana_543@hotmail.com

Sevil GÜNDÜZ

Milli Eğitim Bakanlığı
g.sevil@hotmail.com

ÜLKEMİZDE VE DÜNYADA HALK EĞİTİM MERKEZLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE İŞLEVLERİ

ÖZET

Halk Eğitim Merkezleri; örgün eğitime katılmayan, okul döneminin herhangi bir basamağında eğitim gören ya da bulunduğu kademelerden herhangi bir nedenle ayrılan kişilere yaşam boyu gerekli olacak bilgi beceri vermeyi, davranış kazandırmayı ve örgün eğitime katkı sağlamayı amaçlayan kurumlardır. Ayrıca bireylerin arzu, istek ve kabiliyetleri doğrultusunda toplumsal, kültürel ve birçok konuda gelişimlerini sağlayacak ve gelişimlerini sürekli destekleyecek nitelikte ve çeşitlilikte kurslar düzenleyerek eğitim öğretim faaliyetlerini yürütür.

Bu çalışma ile ülkemizde ve diğer ülkelerde faaliyet gösteren halk eğitim merkezlerinin tarihsel gelişimleri, mevcut yapıları ve işleyişleri konusunda bilgi sahibi olmamızı sağlamaktır. Bu makale yazımında nitel araştırma yöntemi olan doküman inceleme metodu kullanılmıştır. Bu kapsamda ek olarak, internet kaynakları, dergiler, makaleler ve süreli yayımlara başvurulmuştur. Halk eğitimi alanındaki ilerlemeler 1923 öncesi ve sonrası olacak şekilde günümüze kadar iki kısımda incelenmiştir. Halk eğitimlerinin mevcut yapıdaki işleyişlerle ilgili bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Halk Eğitimi Merkezleri, Yaygın Eğitim, Halk Eğitimi.

HISTORICAL DEVELOPMENT AND FUNCTIONS OF PUBLIC EDUCATION CENTERS IN OUR COUNTRY AND IN THE WORLD

ABSTRACT

Public Education Centers; They are institutions that aim to provide lifelong knowledge, skills and behaviors and contribute to formal education to people who do not attend formal education, are educated at any stage of the school period or leave the levels they are in for any reason. In addition, it carries out educational activities by organizing courses in a quality and variety that will ensure the development of individuals in social, cultural and many subjects and constantly support their development in line with their desires, wishes and abilities.

With this study, it is aimed to provide information about the historical development, current structures and functioning of public education centers operating in our country and other countries. In this article, the document review method, which is a qualitative research method, was used. In addition to this, internet resources, journals, articles and periodicals were consulted. The progress in the field of public education has been examined in two parts, before and after 1923. Information about the functioning of public education in the current structure is given.

Keywords: Public Education Centres, Informal Education, Public Education

GİRİŞ

Medeniyetlerin kurulması ve varlıklarını devam ettirmelerinin temel kaynaklarından biri de eğitimidir. Eğitimin asli görevi bireyin kendini bilmesi, anlaması, tanınması ve bu sayede ileriki hayatını şekillendirmesine yardımcı olmaktır. Bu nedenle toplumlar okullar ve halk eğitim merkezleri gibi kurumlar kurarlar. Bu kurumlarda her kademedeki eğitim verilen birey eğitimini önemsenir ve bu eğitimleri farklı şekillerde adlandırılabilir.

Bu adlandırmalar halk eğitimi, hayat boyu öğrenme, örgün eğitim, kitle eğitimi, yaygın eğitim, temel eğitim, sürekli eğitim, yetişkin eğitimi gibi farklı tanımlamalardan bazılarıdır. Bu kavramlar, yakın anlamli olmakla birlikte ülkemizde daha çok yaşam boyu öğrenme ve halk eğitim kelimeleri sık kullanılmaktadır. Eğitim, bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli değişim gösteren toplumsal bir olgudur. Eğitim ile edinilen bilgi, beceri ve davranışlar ile bunları kazanma yöntemleri toplumdaki topluma ve çağdan çağa değişmektedir. Eğitimin genel amacı, o toplumdaki bireylerin sağlıklı ve uygun şekillerde topluma uyum sağlamalarına yardımcı olmaktır. Bu uyumun sağlayabilmek için, o toplumdaki fertlerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, eğitim ile geliştirilir ve davranışları eğitimin amaçları doğrultusunda değiştirilir. Eğitim, bireylere bilgi ve tutum kazandırmanın yanı sıra toplumsal ve kültürel değerlerin yaşatılması ve aktarılmasını sağlama görevi de vardır.

Eğitimin öneminin arttığı günümüz dünyasında bilimsel ve daha birçok alanda hızlı gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan gereksinimlere okullarda ve fakültelerde verilen eğitimler yalnız başlarına yeterli gelmemektedir. Çünkü bu okullar belli yaş gruplarına ve belli alanlardaki insanlara hitap etmektedir (Kurt, 2000).

Bireyler, eğitim kademelerini tamamladıktan sonra yaş farketmeksizin içinde buldukları çevre ile karşı karşıya gelme şartı ile ihtiyaç hissettiği alanlarda resmi ve istekli yapılar vasıtasıyla gerçekleşen birey eğitimleri (Celep, 2003) yaşam boyu öğrenmeye fırsat tanıyacaktır. Bu fırsatı sunan kurumlardan biride Halk Eğitim Merkezleridir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi olan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında herhangi bir konuda o konuyla ilgili yazılı dokümanların analiz edilmesiyle bilgi elde metoduna doküman inceleme denir. Nitel araştırmalarda sık başvurulan yollardan bir tanesi de doküman inceleme yöntemidir. Nitel araştırmalarla elde edilen bilgilerin kullanılabilirliği ve gerçekliği mühim olduğundan bu kapsamda birçok yöntemden istifade edilebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu sebeple Dergi, makale, internet kaynakları ve süreli yayımlar incelenmiştir.

1.HALK EĞİTİMİ

Halk Eğitimi, insanlık tarihinden beri var olan ve önemi her geçen gün artan bir kavramdır. Bireylerin çalışma azmini ve yaşam kalitesini artırmak, İnsani ve milli yönlerini geliştirmek için örgün eğitimle birlikte veya örgün eğitim dışında gerçekleşen eğitsel faaliyetlerdir. Toplular, bilimsel, teknolojik ve sağlık alanındaki hızlı gelişmeler toplumsal yapıda birçok alanda değişimlere neden olmaktadır. Bireyler bu değişimlere ayak uydurmak için değişimlerin gerekli kıldığı her alanda bilgi alma baskısı yaşar. Örgün eğitimde bireylere ancak belli bir yaşa kadar bu değişimler aktarılmaktadır. Öğrenme ve öğretme doğumdan ölüme kadar devam eden yaşamın bir parçası olan bir süreçtir. Bu nedenle halk eğitimin önemi artmıştır.

Önemi her geçen gün artan halk eğitim, insanları bilerek ve isteyerek bilgi, kavrama, yetenek ve bir çok alanda bakış açılarını değiştirmek maksadı ile faaliyetlere katılmalarına imkan tanıyan bir süreç olarak tanımlanmak mümkündür Geray (2002).

Başka bir ifade ile Halk eğitim, hayatları süresince örgün eğitim noktasında zayıf kalmış bireylere işleri ile alakalı ve toplumsal gelişimde faydalı olacak donanım katma şeklidir (Kaya, 2010). Halk eğitim, bireylerin akıllarından geçenleri uygulamaya dökmek için eğitim gereklidir. En önemli yetişkin eğitimi ise maddi anlamda geçimlerini sağlama noktasında ortaya çıkan problemleri çözme konusunda yardım etmedir Dickerman (1951).

2.Yaygın Eğitim

İnsanlara okuma ve yazma öğretmek, toplumsal, bilimsel, sosyal, kültürel, teknolojik ve daha birçok anlamda bireylerin kendilerini geliştirmelerine yardımcı olan bir eğitimdir.

Yaygın eğitim, örgün eğitime katkıda bulunmak için oluşturulan çeşitli eğitim kurumlarını ve faaliyetlerini kapsar.

Yaygın eğitim, örgün eğitimden yararlanamamış yada okudukları sınıf fark etmeksizin eğitimlerine devam eden bireylere, örgün eğitimin yanında veya dışında verilen eğitimin tümüdür (Balci, 2018).

Bir toplum gelişip kalkınmak istiyorsa, vatandaşlarının hayat standartlarının yükseltmek istiyorsa ve bireylerin vatandaşlık görevlerini yerine getirmesini istiyorsa bu kişilere gerekli eğitimleri vermelidir (Celep, 2003).

Örgün eğitim dışında yapılan halk eğitim faaliyetleri birinci seviye eğitim olmayıp daha çok örgün eğitimi destekleyici unsur olarak gözlenmektedir (Erdoğan, 1987).

3.Halk Eğitimi Merkezleri

Ülkemizdeki Halk Eğitim Merkezleri MEB bünyesindeki faaliyet gösterir. Bu merkezler bireylerin toplumsal değerlere bağlı hoşgörülü, hayattan zevk alan, kendi ile barışık, kendini keşfeden, yeteneklerini geliştiren, bilinçli ve toplumsal sorumluluk almasını sağlayacak nitelikte eğitimler ortaya koyar. Halk Eğitim Merkezleri kendi bünyelerinde 75 Kurs Alanı,

2579 Mesleki Kurs Sayısı, Genel Kurs Sayısı 1107 olmak üzere toplam kurs sayısı 3686 olan eğitici faaliyetlerin olduğu kurumlardır. Ülkemizdeki her ilçede en az bir tane olmakla birlikte toplam 998 Halk Eğitimi Merkezi bulunuyor.

Halk Eğitim Merkezleri ini işleyişlerini 11 Nisan 2018 tarih ve 30388 sayılı resmi gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliğine göre iş ve işlemlerini yürütürler. Bu merkezlerin bünyesinde kadrolu öğretmenler ve usta öğreticiler görev alır. Merkez bünyesinde açılacak kurslara ilgi programlar bakanlıkça hazırlanabileceği gibi özel olarak da hazırlatılabilir. Milli Eğitim Bakanlığının uygun görmesi ile yürürlüğe konur.

Kurslar bu programdaki kriterlere uygun olarak açılır. Bazı kurslar ‘‘Okuma Yazma’’ gibi kurslar 1 öğrenci ile açılabilirken genelde kurstaki öğrenci sayısının en az 12 kişi olması gerekir. Öğrenci mevcudunun yedi kişiden az olması kursun devam edebilmesi için Halk Eğitim Merkezi Müdürünün önerisi ile il veya ilçe milli eğitim müdürlüklerinin uygun bulması ile kurs devam ettirilebilir (MEB,2018).

Kursun gerçekleşeceği yerde kursu verecek öğretici yokluğunda kurum resmi olarak yada ilan yolu ile duyuruya çıkarak ücret karşılığında eğitici bulmaya çalışır. Yapılacak görevlendirmelerde öncelikli değerlendirilecek kişiler arasında ;

1. MEB bünyesindeki kadrolu veya sözleşmeli öğretmenler ve düzenlenecek kurs alanındaki kadrolu usta öğreticiler.
2. Emekli öğretmenler
3. Fakültelerde görev yapan hocalar arasından.
4. Resmî kuruluşlarda görev yapan kursun eğitici şartlarının taşıyan lisans mezunu bireylere öncelik verilir.

Belirtilen kriterlerdeki eğitimciler bulunamazsa ilan ve duyuru şekliyle yoluyla ücretli usta öğretici bulmaya çalışılır. Unutulmaya yüz tutmuş geleneksel sanat alanlarında ise öğretici görevlendirmelerinde bu kriterler aranmaz (MEB,2018).

TÜRKİYE’ DE HALK EĞİTİM MERKEZLERİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

Toplum eğitimini sağlayan kuruluşların zamanla olan gelişimleri Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönem olacak şekilde iki türlü incelenmiştir.

1. Medreseler

Selçuklu devletinden itibaren toplumda kamusal ve dini alandaki görevli yetiştirmek, ilkokuldan başlayarak son kademeye değin eğitim öğretim hizmeti sunan ve dini esaslara göre eğitim sunan bir yapıydı. Dini ilmin yanında pozitif bilimlere ait bilgilerde bu kurumlarda

verilmiştir. Medreselere tabi birimler olan hastahaneler ve kuruluşlar birer yardım kuruluşu olarak faaliyet göstermiştir. Medreselerde dünyaca tanınmış İbni Sina, Gazali ve Evliya Çelebi gibi bilim insanları yetişmiştir (Yıldırım, 2009).

Medreselerde uygulanan düzenli eğitim programları birçok iyi üniversite ile yarışır niteliktedir (Çınar, 2002).

2. Mescitler ve Camiler

Cami ve mescitler ibadet yeri dışında çeşitli etkinliklerin yapıldığı kültürel ve sosyal fonksiyonları da mevcuttur (Akın,2016).

3. Tekke, Zaviye, Dershaneler

Tekke, zaviye ve dergahların kuruluş amaçları İslam ahlakını öğretme, insan ve diğer canlılara iyi davranma, muhtaç olanlara yardım etme, vatan ve milletin korunması gibi toplumsal hayatın her aşamasında çeşitli fonksiyonları yerine getirmektir (Bakırcı ve Türkan,2013).

4. Kütüphaneler

İslam dini kitaba önem vermiş ve kağıdı, kitabı ve kütüphaneyi kutsal saymışlardır, Selçuklular döneminde her medresenin içinde kütüphanelere rastlanmaktadır (Alar,2001)

5. Kahvehaneler

Kahvehanelerin açılmasıyla beraber içeceğin bir araç olduğu amacın insanların iletişim kurmak amacıyla bu mekanları kullandıkları tespit edilmiştir (Deniş,2011).

6. Ahilik

Ahilik bir meslek örgütü olmasının yanında, ahlaki öğretileriyle değerlerin günlük hayatta yaşanmasını hedefleyen yaygın bir ahlaki eğitim merkezi işlevini görür (Kaya,2013).

7. Loncalar

Ahiliğin ürünü olan loncalar, kurallarına bağlı esnaf birliklerinden oluşmuş olup devletin kapitalist sistemden uzak kalmasını amaçlamışlardır (Aslantürk,2021).

8. Ordu

Türk ordusunun daimi olması, askerlerinin ücretli olmaması ve ağırlıklı olarak süvarilerden oluşması temel özellikleridir ayrıca Türk ordusu düzenli bir yapıya da sahiptir (Durmuş,2020).

Cumhuriyet Dönemi

TBMM açıldıktan sonra yeni oluşturulan eğitim bakanlığı faaliyetlerine başlamıştır. Okur -yazar olmayan kişilere eğitim öğretim vermek amacıyla 1922 yılında ‘Halk Mektepleri’ ile akşam eğitimleri devreye girmiştir (Okçabol,2006).

Cumhuriyet öncesi dönemde her ne kadar halk eğitimi çalışmaları yapıyor olsa da Cumhuriyetin kurulması sonrası halk eğitimi çalışmaları artmış olup daha sistemsel bir hal almıştır. Cumhuriyetten ilanı sonrası toplumda görülen en önemli sorunların başında halk eğitiminin nasıl olması konusundaki belirsizliklerdi. Toplumun tamamını kapsayacak geniş bir halk eğitimi faaliyetinin kırsal kesimden başlanması gerektiği benimsenmiştir. Örgün ve okul dışı eğitim faaliyetleri bir bütün olarak değerlendirilmiştir.

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Ulusu, gelişimini bilgi ve kendi öz değerlerini baz alarak çalışmalar yapmış, yurt genelinde kütüphaneler kurmuş bunların sayısını ve matbaa sayısı artırılmıştır (Üstün, 2000).

1. Millet Mektepleri (1928)

Ülkemizde okuma yazma bilenlerin sayısını artırmak için 1928’de harf devrimi ile yurdun birçok yerinde Millet Mektepleri açılmaya başlandı. Bu mekteplerde dört aylık eğitimler verildi. Süreli eğitim veren halk eğitimi kurumlarıdır. Mektep bulunmayan alanlara gezici millet mektepleri yönlendirilmiştir. Bu mekteplerde sayısı 2 milyonu bulan kişi eğitim almıştır (Kaya, 2010).

2. Halkevleri (1932)

19 Şubat 1932 yılında kurulan Halkevleri, yurdun sosyo-kültürel anlamda gelişmesine, Cumhuriyetle birlikte oluşan değerlerin tüm topluma yayılmasında önemli görevler üstlenmiştir. Halkevleri ve sonrasında açılan halk odaları ile yurdun dört bir yanına güncel bilgiler aktarılmıştır. Halkevleri bünyesinde yürütülen faaliyetler milli değerlerimizi bugüne ve sonraki nesillere ulaşmasında tarihi bir görev üstlenmiştir. Kuruluşu sonraları Halkevlerinin sayısı gün geçtikçe artmış ve sayıları 1950 yılında 478 olmuştur (Arıkan, 1999)

3. Köy Eğitim Kursları (1936) ve Köy Enstitüleri(1942)

Eğitmenlere okul vazifeleri sonrası görev olarak, halkı eğitmek yetiştirmek görevi de verilmiştir. 1940 yılından başlayarak, tarıma elverişli verimli ve büyük toprakları olan köylerde, onlara yakın alanlarda ve illerden uzakta ama demir yollarına yakın verimli tarım alanlarında yer alan 21 alanda köy okullarına ilkokul öğretmeni yetiştirmek için Köy Enstitüleri açıldı. Bu Enstitüden yetişen hocalar köydeki vatandaşlara hem okul eğitimi hem de okuma yazma öğretme ve tarım alanındaki güncel bilgileri verecekti. Ayrıca köylerin iktisadi anlamda gelişmesini sağlama, köylüyü bilinçlendirmeyi de hedef edinmiştir (Ortaş,2005).

ŞURALARDA HALK EĞİTİMİ

- **1.Milli Eğitim Şurasında Halk Eğitimi (1939):**

Şuralardan ilki 1939 yılında gerçekleşmiştir. Gerçekleşen bu ilk şurada halk eğitiminden bahsedilerek, üniversitelerin halk evleri ile sıkı bağlar geliştirmeleri ve yetişkin birey eğitimi yapılması hususunun öneminden bahsedilmiştir (Serençelik,2005).

- **4.Eğitim Şurası (1949):**

1949'da yapılan 4. Şurada demokrasi konusunda eğitim verilmesi gerektiği benimsenmiş olup, bu konu ile alakalı vatandaşların okul sonrasında eğitim verilmesi gerekliliği hususu dillendirilmiştir. Bu sebeple Bakanlık merkez teşkilatı bünyesinde halk eğitimi için şube oluşturulması teklif edilmiştir (Serençelik,2005).

- **6.Eğitim Şurası (1957):**

18 Mart 1957 tarihinde gerçekleşen Şurada, kırsalda bölgede hayatını sürdüren eğitimden mahrum kalmış bireylere dönük yetişkin eğitimi verilmesi gündem konusu arasında yer almıştır (Güneş,1996).

- **14. Milli Eğitim Şurası (1993)**

1993 yılında gerçekleşen bu şurada, Lise düzeyi eğitimin ve yaygın eğitimle iki yönlü yatay ve dikey olacak şekilde birbirleri arasında geçiş olanağı olacak şekilde yenilikler olacaktır.Mesleki ve teknik eğitim üzerinde daha fazla durulacaktır. Yaygın halk eğitiminde görsel ve işitsel iletişim araçları olan radyo ve televizyon kullanımı belli kurallar çerçevesinde olacaktır kararı kabul edilmiştir ("Geçmişten Günümüze Millî Eğitim Şûraları", 2022).

KALKINMA PLANLARINDA HALK EĞİTİMİ

1961 Anayasası'nın kabul edilmesiyle Devlet Planlama Teşkilatı(DPT) kurulmuş böylelikle Planlı aşamaya geçilmiştir. Bu kapsamda 15 yıllık bir perspektifte beşer yıllık aralıkları baz alan kalkınma planları hazırlanması Bakanlar Kurulu tarafından 1961 yılında kabul edilmiştir(Çinar,2018). Hazırlanan Kalkınma planları içerisinde Halk Eğitimleri ilgili düzenlemelere de yer verilmiştir. Bu kapsamda; I.Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda(1963-1968) Mesleki Eğitim Merkezleri'nin açılması önerilmiş, II.Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda(1968-1972) kadınların eğitimine ve okuma-yazma öğretimine vurgu yapılmış, III.Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda(1973-1977) pratik sağlık, pratik tarım okulları geliştirilmesi uygun görülmüş, IV.Beş Yıllık kalkınma Planı'nda(1979-1983) iş konularında analizlere dayalı eğitim programlarının hazırlanması ön görülmüş, VII.Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1995-2000) ise örgün ve yaygın eğitim sisteminin nitelik ve niceliğinin geliştirilerek ekonomik anlamda büyüme ve sosyal alanda gelişmenin en önemli unsurlarından olan insan gücünün yetiştirilmesi temel ilke olarak benimsenmiştir("Kalkınma Planları", t.y.)

DÜNYADA HALK EĞİTİM MERKEZLERİNİN GELİŞİMİ

Yetişkin bireylerin eğitim-öğretim ile ilgili faaliyetlerin başında öncü kuruluşların başında UNESCO gelmektedir. Sosyo-ekonomik gelişimde eğitimin en önemli olgu oluşunu söyleyen UNESCO, kurulduğu günden beri erişkin birey eğitimini yaymak ve geliştirmek için çalışmalar yürütmektedir.

UNESCO'nun eğitim amaçları çerçevesinde, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinde belirtildiği üzere, tüm insanlar için doğru bir eğitim vermek ve hayat boyu eğitim olanağı sağlamak, çocukluk çağından yetişkin döneme kadar dünya geneli eğitim yapılarını güçlü kılmak ve eğitim sayesinde tüm meselelere yanıtlamak gelir (UNESCO, 2015).

UNESCO yetişkin halk eğitiminin tanımı, amacı, etkin kılınması ve yayılması, öğretici yetiştirme, önemli özel projeleri hayata geçirme ve güncel bilgi aktarımı için uluslararası düzeyde faaliyetler yürütmekte ve bunlarla alakalı yayınlar düzenlemektedir (Okçabol,2006).

1960'dan bu yana Birleşmiş Milletlere bağlı kurumlar birey eğitimi alanındaki çalışmalarını devamlı olarak işbirliği içerisinde artırmıştır. Gıda ve Tarım Örgütü ile Uluslararası Çalışma Örgütü, dikkat çeken önemli programlar geliştirmiştir. Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), tarım ve hayvancılıkla uğraşan bireyleri okur-yazar yapmak için yaptıkları eğitim programlarını uygulama noktasında UNESCO ile işbirliği içerisinde yetişkin eğitime önem vermiştir.

Hayat boyu öğrenmede birey gelişimine öncelik veren ülkeler arasında Avustralya, Çin ve Japonya öne çıkmıştır.

1. Avustralya'da Hayat boyu öğrenme ;

- İş konusundaki becerilerini artırmak;
- İlgi alanlarına göre iş kurmalarına yardımcı olmak;
- Herhangi bir konuda bilgi almak veya bilgisini çoğaltmak;
- Yeni bir topluma girip insanlarla tanışarak özgüvenini geliştirmek;
- Özgüven geliştirmek (Watson, 2003);

Avustralya' da yaşam boyunca öğrenme uluslararası bir bağlamda gerçekleşmiştir. Avustralya ile sıkı ilişkileri bulunan uluslararası kuruluşlar, öğrenmenin süreklilik arz etmesi sonucuna varmışlardır.

Avustralya' da yaşam boyu öğrenme politikasında, yaşam boyu öğrenenler, herhangi bir zamanda, herhangi bir öğretici vasıtasıyla yada sadece kendi kendilerine öğrenme motivasyonuna ve kapasitesine sahip olmanın çok önemli olduğu vurgulanmaktadır.

2. Çin’ de Hayat Boyu Öğrenme

Çin, hayat boyu öğrenmenin toplumsal gelişim ve ilerleme için sürekli gerekli olduğu düşüncesindedir.

Çin’deki Öğrenme Topluluğu Merkezlerinde, Çin toplumunun tarihsel bilgi birikimi ve tecrübelerinden hareketle sosyo-kültürel özellikler üzerinde durarak, hayat boyu öğrenme ile potansiyel olarak uluslararası halkın toplumsal olarak gelişmesine katkı yapacaktır (Field ve Leicester, 2000).

Hayat boyu öğrenmenin asli amacı, bireylerin tüm hayatları süresince öğrenmelerine yardımcı olacak imkanlar yaratmaktır. Çin milletinin kültürü, yeni birşeyler öğrenmeye ve daimi eğitime olanak sağlayacak yeterliliktedir (Dahlman, Carl J, 2007).

Çin’de yaşam boyu öğrenme faaliyetleri birbirinden değişik kurumlar vasıtası ile gerçekleşmektedir. Böyle bakıldığında bölünmüş bir durum ortaya çıkmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı birçok birim, Personel Bakanlığı ve Geliştirme ve Reform Komisyonu bakanlığı da yaşam boyu öğrenme faaliyetleri düzenlemektedir. Bu bakanlıklar dışında da sivil toplum kuruluşları da yaşam boyu öğrenme faaliyetlerinde aktif olarak görev yaparlar (Dahlman, Zhihua Zheng ve Wang, 2007).

Çin birçok ülkeye göre okullaşma oranı yüksek olmasına rağmen, üniversite mezunu birçok kişi iş bulamamaktadır. Gençlerin kendilerine bir iş imkanı sağlayacak nitelikte eğitim almaları ve bunla birlikte bilgi birikimlerini çoğaltmalarını sağlayacak halk eğitim merkezleri bulunmaktadır.

3. Japonyada Halk Eğitimi ;

Japonya yaş ortalaması yüksek bir ülkedir. Japonya’daki eğitimin geçmiş sürecine bakıldığında yetişkin eğitimi önemli bir yer tutmuştur. Japonya yetişkin eğitimi konusunu 20. Yüzyıl başlarında ciddi anlamda ele alıp 1945’lere gelindiğinde tüm ülkede uygulanacak duruma gelmiştir. 1945 ikinci dünya savaşı sonrası Japonya’da yetişkin bayanlara ve genç nüfusa yönelik eğitimlere öncelik verilmiştir.1970’lere gelindiğinde UNESCO tarafından işlenen ve önem verilen hayat boyu öğrenme Japonya’da da önemsenmiş ve devlet tarafından ehemmiyetine değinilmiştir. 1984 ‘te düzenlenen yazıyla eğitimin en önemli amaçlarından birisinin hayat boyu öğrenme ve bu öğrenme sistemini uygulamanın ehemmiyeti belirtilmiştir. Haşam boyu eğitimin Japonya’da halkça benimsenmiştir. Bu sebeple okullarda yapılan eğitimin ile hayat boyu öğrenme niteliğine erişmesi için kanunlar yayınlanmıştır (Kawanobe, 1994)

SONUÇ

Yetişkin eğitimi, ülkemizde ve dünyada çok eski tarihlerden itibaren başlamıştır.

Yaygın Eğitim kurumlarımızdan Halk Eğitimi Merkezleri, bireylerin gelişen ve değişen alanlarda yaşamları boyunca arzu ettikleri konularda yeni bilgi ve beceriler elde etmeyi, ilgi

alanları doğrultusunda bilgi sahibi olup kendini yetiştirmelerine yardımcı olmak amacıyla bünyelerinde açtıkları sosyal, kültürel kurslarla katkıda bulunurlar.

Günümüz dünyası küreselleşmenin etkisi ile birlikte çok hızlı değişimler göstermektedir. Bu değişimler daha çok sosyoekonomik, kültürel, toplumsal, teknolojik ve siyasi çevrede gözlenmektedir. Bireylerin bu hızlı değişimlere ayak uydurması gün geçtikçe güçleşmektedir. İnsanların bu durumlara alışması için bildiklerinin üzerine güncel bilgileri de koymas ve yaşantılarına uyarlamaları gerekmektedir.

Ülkemizde Dünya’da da hızlı değişim gösteren bu süreçlerde yetişkin birey eğitimi konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir. Halk eğitimin bünyesinde açılacak olan iş öğretimi ile alakalı, bireylerin okur-yazar olmasını sağlayacak etkinlikler ve sosyo-kültürel anlamda düzenlenecek kursların bireylerin eğitimi ve kalkınma yönünden yararlı olacağı düşünülmektedir.

Ergin bireylere verilecek eğitimler onların toplumsal, sosyoekonomik ve kültürel anlamda kendilerini geliştirmelerine yetecek düzeyde olmalıdır. Toplumların iktisadi anlamda yükselmelerindeki en temel etkenlerden biri de halk eğitimidir (Ural, 2007). Bu nedenle ülkemizin de iktisadi anlamda gelişmesi için halk eğitimine son derece önemiyet göstermesi gerekir.

Türkiye’de erişkin birey eğitiminin sayısını artırmak amacıyla açılacak kurslar halkın ilgisini çekmeli, kültürel, toplumsal, sosyal ve ekonomik açıdan gelişmelerine katkı sağlayacak şekilde içeriği güncellenmeli ve bu doğrultuda halk eğitimlerine yeterli derecede önemiyet gösterilmelidir. Son zamanlarda okur-yazar olmayanlara okuma-yazma öğretme ve meslek edindirmeyi amaçlayan birçok kursla da iş imkanı sağlama gerçekleşmiştir. Bunun dışında halk eğitimi kapsamında işletmelerin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara elemanların yetiştirilmesine yönelik yeni programların geliştirmesi gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akın, A.(2013). Tarihi Süreç İçinde Cami ve Fonksiyonları Üzerine Bir Deneme. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 15(29), 177-209

Alar, H. (2001). Kütüphaneciliğin tarihçesi ve ilk kütüphaneler. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 16, 295-308.

Arıkan,Z.(1999). Halkevlerinin Kuruluşu Ve Tarihsel İşlevi. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*. 6(23),261.

Aslantürk, A. Y. Osmanlı Şehirlerinde Kapitalizm Kalkanı: Ahilik Zihniyeti Ve Loncalar(2021).*Ahi Evran International Conference on Scientific Research*, 30-2.

Bakırcı, N. & Türkan, H. K. (2013). Tekke ve Zaviyelerin Balkanlar'daki Rolü ve Önemi. *TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*,1 (1) , 145-160.

Balcı, Ali. (2018). *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
Celep, C. (2003). *Halk Eğitimi*. Anı Yayıncılık.Ankara

Çınar, İkrım (2002); *Eğitimin Tarihsel Temelleri*, Ed. Erdal Toprakçı Ankara,

Çınar, V.(2018). *Kalkınma Planlarının Mantığı Ve Uygulama Etkinliği Bakımından 1980 Öncesi Ve Sonrasının Mukayeseli Bir Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Bursa

Dahlman, Carl J. (2007). *Enhancing China's competitiveness through lifelong learning*. Washington, DC: World Bank.

Dahlman, C., Zhihua Zeng, D. ve Wang, S. (2007). *Enhancing China's competitiveness*

through lifelong learning. Washington, DC: World Bank.

Deniş, H. E. (2011). Osmanlı ve Cumhuriyet Döneminde Kahvehaneler: *Sosyal Ve Siyasal Yaşamın İncelenmesi*. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 27, 1-16.

Dickerman, W. (1956). *Türkiyede Halk Eğitimi Hakkında Rapor* (1951). Ankara: Maarif Basımevi.

Durmuş, E. (2020). Eski Türklerde Askeri Yapı. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (1) , 87-102.

Erdoğan, Ahmet. (1947). *Yaygın Eğitim ve Sorunları*. Ankara: Türk Eğitim Derneği 11. Eğitim Toplantısı.

Field, J. ve Leicester, M. (2000). *Lifelong Learning Education Across the Lifespan*. London: Routledge Falmer.

Geray C (2002). *Halk eğitimi*. Ankara: İmaj Yayıncılık.

Güneş, F. (1996). *Yetişkin eğitimi*. Ankara: Ocak Yayınları.

KAWANOBE, Satoshi (1994). “Lifelong Learning in Japan”, *International Review of Education /Internationale Zeitschrift für Erziehungswissenschaft / Revue Internationale de l'Education*, C 40, S 6, ss. 485-493.

Kaya, Y. K. (2010). *İnsan Yetiştirme Düzenimiz: Politika-Eğitim- Kalkınma*. Ankara: Pegem Akademi.

Kaya, U. (2013). Değerler Eğitiminde Bir Meslek Teşkilâtı: *Ahîlik. Değerler Eğitimi Dergisi*, 11 (26)

Kurt, İ. (2000). *Yetişkin Eğitimi*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara

MEB, (2018). Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği.

<https://hbogm.meb.gov.tr/www/milli-egitim-bakanligi-hayat-boyu-ogrenme-kurumlari-yonetmeliigi-yayimlandi/icerik/789>

Okçabol, Rıfat. (2006). *Halk Eğitimi(Yetişkin Eğitimi)*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Ortaş, İ. (2005). *Ülkemizin kaçırdığı en büyük eğitim projesi: Köy enstitüleri*. Pivolka, 4(17),

Serençelik, İ. (2005). *Halk Eğitim Merkezlerinde Milli Eğitim Bakanlığı ve Sivil Toplum Kuruluşları tarafından Verilen Kurslara Katılan Eğitimcilerin Sorun Alanları, Çözüm Önerileri, Geleceğe Yönelik Beklentileri ve İş Doyumlarının Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.(2022). Geçmişten Günümüze Millî Eğitim Şûraları. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-milli-egitim-suralari/icerik/328>

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji Ve Bütçe Başkanlığı. (t.y.). Kalkınma Planları. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>

UNESCO. (2015). *Incheon declaration: Education 2030-Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all. In Symposium conducted at the meeting of World Education, Incheon, Republic of Korea.*

Ural, O. (2007). *Türkiye 'de Yetişkin Eğitiminin Bugünkü Durumu ve Geleceği. Öğrenen Toplum İçin Yetişkin Eğitimi Sempozyumu. (s. 12-42) İstanbul. İSMEK Yayınları.*

Üstün, Ayşe. (2000). *Halk Eğitimi ve Halk Kütüphaneleri*.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara, Seçkin Yayınları.

Yıldırım, M. (2009); *Hayat Boyu Öğrenme Kapsamında Yaygın Eğitim ve Halk Eğitim Merkezleri*, Ankara, Gazi Kitabevi.

Watson, Louise. (2003). *Lifelong Learning in Australia*. Australian Government: Department of Education, Science and Training.